

ת"פ 1397/07 - מ.י. פרקליטות מחוז הצפון-פלילי נגד עודד המאירי, מאיר ביטון, ציון סבן - נדון

בית משפט השלום בנצרת

20 ינואר 2016

ת"פ 1397-07 מ.י. פרקליטות מחוז הצפון-פלילי נ'
המאירי ואח'

בפני כב' השופט חנא סבאג - סגן נשיא. המאשימה		מ.י. פרקליטות מחוז הצפון-פלילי
נגד הנאשמים		1. עודד המאירי 2. מאיר ביטון 3. ציון סבן - נדון

נוכחים:

מטעם המאשימה: עו"ד אילנה ירושלמי עו"ד רועי אלפסי ועו"ד בנימין משה מפמ"צ

הנאשם 1: בעצמו ועל ידי עו"ד אביגדור פלדמן

הנאשם 2 : בעצמו ועל ידי עו"ד שלומי טדרי בהעברה מעו"ד שלמה אלכביר מהסנגוריה הציבורית

גזר דין

הנאשמים (להלן: "הנאשמים"), הנאשם 1, עודד המאירי (להלן: "הנאשם מס' 1") והנאשם 2, מאיר ביטון (להלן: "הנאשם מס' 2"), הורשעו על פי הודאתם, במסגרת הסדר טיעון בכתב אישום מתוקן המייחס לנאשם מס' 1 ביצוע עבירות של מרמה והפרת אמונים, עבירה לפי סעיף 284 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "חוק העונשין"); קבלת דבר במרמה, עבירה לפי סעיף 415 רישא לחוק העונשין וזיקה פרטית, עבירה לפי סעיף 278 לחוק העונשין, ולנאשם מס' 2, ביצוע עבירות של קבלת דבר במרמה, עבירה לפי סעיף 415 רישא לחוק העונשין וניסיון לקבל דבר במרמה, עבירה לפי סעיף 415 רישא לחוק העונשין יחד עם סעיף 25 לחוק העונשין.

עלפי עובדות הרקע לכתב האישום, היה הנאשם מס' 1 עד לאפריל 1999 ובמשך שנים רבות, בעליה של חברת "שקד בתי עץ בע"מ", (להלן: "חברת שקד בתי עץ"), אשר עסקה בבניית מבנים מעץ ואף שימש כמנהלה. במקביל לכך, כך נטען היה הנאשם מס' 1 גם פעיל במפלגת הליכוד בצפת. כן עולה כי במהלך אותה תקופה היה הנאשם מס' 2 מנהלה ובעליה של חברת "סביוני כנען" (להלן: "סביוני כנען") אשר עסקה ביזמות ובניין, והנאשם מס' 2 העסיק בחברתו זו את ציון סבן (להלן: "ציון סבן") כעוזרו וכשלוחו במגעים מול הסוכנות היהודית לארץ ישראל (להלן: "הסוכנות").

עמוד 1

מעובדות כתב האישום, עולה עוד כי בין הנאשמים היתה קיימת חברות אישית רבת שנים ובמהלך השנים עסקו גם במיזמים משותפים בהם נטלו חלק כקבלנים ויזמים. במהלך המחצית השניה של שנות ה-90, החלה נרקמת בין הנאשמים יוזמה להקמת פרויקט בניה גדול בשטח אדמה אשר נרכש על ידי נאשם מס' 2 בסמוך לעיר צפת (להלן: "**השטח**" או "**הר כנען**"), ובמסגרת יוזמה זו, הוחלט כי מלאכת הקמת המבנים בשטח תבוצע על ידי חברתו של הנאשם מס' 1 ובמרוצת השנים, הגיש הנאשם מס' 2 הצעות שונות למשרדי ממשלה להקים בשטח מוסדות שונים, אך נדחה.

כפי העולה מעובדות האישום הראשון, עובר לחודש 9/98 ומתוך מגמה לקדם את נאשם מס' 1 לעמדת השפעה בעיר צפת שיהיה בה כדי להיטיב עם נאשם מס' 2, סייע נאשם מס' 2 לנאשם מס' 1 בקידום ענייניו הפוליטיים. בין היתר, כך עולה, דאג הנאשם מס' 2 למפגש עם בנימין נתניהו, אותו הכיר ואשר כיהן אז כראש ממשלה, כדי להביא לבחירתו של נאשם מס' 1 למשרה ציבורית בעיר, ובין הנאשמים סוכם כי שאיפתם תהיה להצבתו של נאשם מס' 1 בתפקיד בעיריה המשפיע ומחליט בענייני תכנון ובניה בצפת.

עוד עולה, כי בסיועו של הנאשם מס' 2, בחודש אפריל 1999, במסגרת הסכם בינו לבין נציג אחר מרשימת "הליכוד" מונה הנאשם מס' 1 בחודש 9/98 לתפקיד סגן ראש עיריית צפת וממלא מקומו - עובד ציבור כהגדרתו - כאשר בסמכותו תחומי התשתיות והתיירות. כן סוכם כי כעבור שנה ימונה הנאשם מס' 1 לראש העיר.

כפי העולה עוד מהעובדות, עם היבחרו של הנאשם מס' 1 לתפקיד סגן ראש העיר ועל מנת להציג מצג שווה לפיו חדל מלעסוק בעסקי בניה, הוקמה חברה חדשה תחת חברת שקד בתי עץ הקרויה "**בנייה מתקדמת - ש.ק.ד. מילניום בע"מ**" (להלן: "**חברת שקד**") והועבר הניהול בה, באופן פורמאלי, לידי אחיו של הנאשם מס' 1, שלומי המאירי, וזאת למראית עין בלבד, כשבפועל המשיך הנאשם מס' 1 בניהול חברת שקד גם בעת שכיהן כסגן ראש עיריית צפת ושלט בנעשה בחברה ממשרדו בעירייה והיה בעליה של החברה, למעשה.

נאשם מס' 1, כפי העולה עוד מהעובדות, המשיך בקידום ענייניהם המשותפים שלו ושל הנאשם מס' 2 גם בתפקידו כסגן ראש העיר, בתוך כך, שלח הנאשם מס' 1 לבקשת הנאשם מס' 2 מכתבים לגורמי ממשל בהם הוא ממליץ על הקמת מבנים שונים על השטח ומצביע על התאמתו של השטח לאותה מטרה, זאת מבלי לחשוף את עניינו האישי בזה.

עוד עולה מהעובדות כי בשנת 2000, בתקופה בה הגיעו ארצה עולים רבים מאתיופיה, פנה הנאשם מס' 2 לסוכנות היהודית והציע לאכלס את העולים במבנים קיימים בשטח ולהוסיף עליהם כמאה יחידות נוספות (להלן: "**הפרוייקט**"). כן עולה כי בתקופה זו נקלעה חברת שקד לקשיים כלכליים וסבלה מחוסר עבודה.

כפי העולה עוד מעובדות האישום, בחודש מרץ 2001 מונה הנאשם מס' 1 לראש עיריית צפת - עובד ציבור כהגדרתו בחוק - ובמסגרת תפקידו זה כיהן כיו"ר הוועדה לתכנון ולבנייה של עיריית צפת (להלן: "**הוועדה**"). כן עולה כי גם בתפקידו כראש עיר, נתן הנאשם מס' 1 תמיכתו המלאה לפרוייקט וזאת מבלי לחשוף את עניינו האישי בקבלתו ואת הרווח העצום שיצמח לו מכך, ובמהלך תקופה זו, הפעיל לחץ על גורמי הממשל והסוכנות הרלוונטיים לאשר את הקמת הפרוייקט והוא אף הגיע לשטח הנזכר, עת נערכו בו סיורים של בעלי תפקידים בסוכנות ובמשרד הקליטה וניצל את מעמדו כראש עיר לקידום הפרוייקט.

כן עולה, כי בתאריך 28.02.02 נחתם חוזה בין הסוכנות היהודית לבין חברת "סביוני כנען", לפיו יסופקו על ידי חברת סביוני כנען 280 יחידות דיור, תוך כששה שבועות מיום החתימה. וסוכם כי מבנים אלה יושכרו לטובת שיכון העולים תמורת למעלה מ - 30 מיליון ש"ח, בערכם דאז, שישולמו במהלך 5 שנים.

עוד עולה כי חברת שקד, בניהולו השוטף של נאשם מס' 1, החלה בבניית יחידות הדיור מעץ בשטח ונאשם מס' 2 שילם את כל הוצאות חברת שקד במהלך תקופת הבניה, לרבות חשבונות, שכירות של מבנה החברה, טיפולים בכלי רכב, הוצאות דלק, מיסים ושכרם של כל עובדי החברה. כמו כן, עולה כי, במסגרת הפרויקט, נזקק הנאשם מס' 2 להיתרי בניה מהירים מהוועדה, כדי לעמוד בלוח הזמנים הקצר שהוכתב לו ונאשם מס' 1 טיפל בבקשות בעצמו, כיו"ר רשות הרישוי של הוועדה, ואשרן - זאת על אף שלא היתה לו סמכות לדון בהן במסגרת זו ועל אף שלא היה מקום לאשרן כלל.

כפי שפורט באישום מס' 1, הנאשם מס' 1, כיו"ר רשות הרישוי ובתפקידו זה, נתן היתרי בניה לפרויקט בניגוד לחוק לאור היעדרה של תכנית מפורטת בהתאם לסעיף 69 לחוק התכנון ובניה תשכ"ה - 1965 (להלן: "**חוק התכנון והבניה**"); נתן היתרי בניה לפרויקט בניגוד לחוק, ללא תוכנית מפורטת, כאמור, על אף שחובה עליו היה לפנות לוועדה המחוזית לתכנון ובניה כדי לבקש פטור מתוכנית שכזו; נתן היתרי בניה לפרויקט בניגוד לחוק לאור העובדה כי לא ננקטו הליכים מתאימים לאישור "שימוש חורג" בקרקע, כהגדרתו בחוק התכנון והבניה; נתן היתרי בניה לפרויקט בניגוד לחוק וללא סמכות לאור העובדה כי חלק מן היחידות תוכננו להיבנות בחריגה מקו בניין והוא אישר החלפת שטחים, בניגוד לחוק, לטובת הפרויקט בהיעדרה של תוכנית מתאימה וללא אישורה.

במעשיו, כך נטען, עשה הנאשם מס' 1, במילוי תפקידו מעשה מרמה או הפרת אמונים הפוגע בציבור והשתמש בסמכותו המינהלית לגבי נכסים שיש לו זיקה פרטית בהם. בנוסף קיבלו הנאשמים דבר במרמה.

כפי העולה מעובדות האישום השני, בתקופה הרלוונטית לאישום הראשון, שימש איתן מילנר (להלן: "**מילנר**") כמנהל החטיבה ללוגיסטיקה בסוכנות היהודית לא"י וכאחראי על חתימת החוזים מול קבלנים המשכנים וכן על ביצוע החוזים עימם כשחגית סייג (להלן: "**חגית**") שימשה כמנהלת לשכתו. בתקופה הרלוונטית, היו השניים עובדי ציבור כהגדרתם בחוק.

במסגרת נסיונות הנאשם מס' 2 לזכות בפרויקט המוזכר, באישום הראשון, התדפקו נאשם מס' 2 וציון סבן, אשר סייע לו במגעים מול גורמים שונים, ושימש כשלוחו, על דלתות הסוכנות היהודית בנסיון לשכנעם לבחור ב"הר כנען" כאתר מתאים להשכנת העולים ולאחר שצלחו מעשי השכנוע, נחתם חוזה בין הסוכנות ובין חברת סביוני כנען בתאריך 28/2/2002 והיא נאלצה לעמוד בתנאי החוזה בפרק הזמן הקצר שעמד לראשותה.

כן עולה כי במהלך תקופות אלו לפני חתימת החוזה ולאחריה, שיחד הנאשם מס' 2 בין בעצמו ובין באמצעות ציון סבן את מילנר וחגית במתן מתנות כספיות וטובות הנאה שונות ובעשות כן, ביקש נאשם מס' 2 לזכות, תחילה, בחוזה המבוקש ולאחר מכן ליהנות מגישה סלחנית ממילנר, ובהקלות של ממש בביצוע הפרטיקט. כן ציפה הנאשם מס' 2 כי חגית תשמש "אשת קשר" בינו לבין מילנר אשר דרכה יקבל מידע אודות התקדמות במשא ומתן לקראת חתימת החוזה וכן אודות תוכן של ישיבות שהתקיימו בנוגע לפרויקט.

בהמשך, וכפי העולה עוד מהאישום, עובר לתאריך 28/2/2002, הזמין הנאשם מס' 2 את חגית לביקור בצפון, וציון סבן הזמין מקום לינה עבור חגית וחברתה אשר באה עמה, במלון "ספא כנען" והנאשם מס' 2 מימן זאת מכיסו ושלח מונית לאסוף את שתי הנשים מתל-אביב והסיען לצפת וכן דאג להסעה עבורן חזרה לביתהן.

עוד עולה, כי במהלך שהותן בצפון, ארגן הנאשם מס' 2 פגישה עם חגית וחברתה בבית קפה בעיר. שם נפגשו השלושה ונאשם מס' 1 הצטרף אליהם. נאשם מס' 1 הוצג בפני הבנות ואילו חגית הוצגה בפני נאשם מס' 1 כמזכירתו של מילנר.

כן עולה כי יום למחרת ארגן הנאשם מס' 2 עבור חגית וחברתה טיול בין קברי הצדיקים עם רכב צמוד ונהג. בצהרי היום התקשר הנאשם מס' 2 לנהג והזמין את הבנות לארוחות צהריים בביתו. למחרת בשבת סעדו הבנות שוב על שולחנו של נאשם מס' 2 ואף דחו הזמנה לארוחה נוספת בביתו, ובמוצאי שבת הסיע הנאשם מס' 2 את חגית וחברתה לבית רב

בנהריה וביקש עבודה כי הרב יברך אותה כפי שחפצה. עוד עולה כי במהלך שהותן של חגית וחברתה בצפת כמתואר בעובדות לעיל, הזמין אותן הנאשם מס' 2 לארוחת צהרים ושילם בגינה.

כפי העולה עוד מהעובדות, בתחילת שנת 2002, במועד מדויק שאינו ידוע למאשימה, העניק הנאשם מס' 2 לחגית במתנה זוג עגילים וחליפת טרנינג. ובחודש אוגוסט, נזקקה חגית להלוואה כספית ובהכירה את הנאשם מס' 2 כבעל אמצעים, במסגרת מגעיהם בעיסוקה כמנהלת לשכתו של מילנר ביקשה חגית מהנאשם מס' 2 כי ילווה לה סכום כסף והלה נעתר לבקשתה, והעניק לה בתאריך 2/8/2002 סכום של ₪ 10,000 ללא כוונה לקבלו חזרה.

כן עולה כי בתקופה הרלוונטית, במועד מדויק שאינו ידוע למאשימה, לאחר שמילנר הביע רצונו לבלות בצפון הארץ, הזמין ציון סבן עבורו מקום בצימר "אירנה האוס" שבראש פינה ומילנר הגיע עם משפחתו להתארח והם הוזמנו לביתו של הנאשם מס' 2 לארוחת שבת.

עוד עולה כי בהזדמנות נוספת, ביקש מילנר מציון סבן כי יזמין עבורו ועבור אשתו חדר לאירוח ובחודש 9/2002 הזמין ציון סבן חדר במלון "רימונים" שבצפת ואף שילם חלק מעלות השהייה.

כפי העולה עוד, כי בחודש פברואר 2001 ציון סבן הזמין עבור מילנר מספר חדרים בבית המלון "מצפה הימים" בראש פינה. וציון סבן אף שילם ₪ 3,000 מעלות השהייה של פמלייתו של מילנר במלון. במעשיו כאמור, ניסה הנאשם מס' 2 לקבל דבר במרמה.

טיעוני המאשימה לעונש

במסגרת טיעוניה ביקשה המאשימה להדגיש כי הנאשם מס' 1 יחד עם נאשם מס' 2 קידמו את ענייני הפוליטיים של נאשם מס' 1 כדי לזכות בעמדת השפעה בעיר על ענייני תכנון ובניה. ובשל כך הקים הנאשם מס' 1 חברה בניה בניהול פיקטיבי על מנת להציג מצג שווא לפיו חדל לעסוק בענייני בניה. כאשר בפועל הוא המשיך בניהול שוטף של החברה גם בהיותו סגן ראש עיר וגם בהיותו ראש עיר, ואף המשיך בקידום ענייני הבניה המשותפים לו ולנאשם מס' 2, באמצעות שליחת מכתבים לגורמי ממשל, המלצה על הקמת מרכז קליטה שלישי, הפעלת לחץ על גורמי ממשל וסוכנות, הגעה פיזית לשטח הבניה וניצול מעמדו, הוצאת היתרי בניה לא חוקיים לפרוייקט שלו ושל הנאשם מס' 2 ללא סמכות, כשהוא עושה כל אלה מבלי לחשוף את עניינו האישי והרווח העצום שיצמח לו.

המאשימה הוסיפה וטענה כי במעשיו קיבלו הנאשמים דבר במרמה שכן, הנאשם מס' 1 זכה בפרוייקט בניה בהיקף עצום, בתקופה בה היתה החברה שרויה בקשיים כלכליים וסבלה מחוסר עבודה, ובמעשיו הצליחה החברה ליהנות מחיות, מתשלום חשבונות ומשכורות לכל עובדיה, לרבות תשלום הוצאות ומיסים והצליח להמשיך את קיומה של החברה עד היום.

בבואי לקבוע את מתחם העונש ההולם הדגישה המאשימה כבר בפתח טיעוניה כי מתחם העונש ההולם נקבע במנותק וללא כל קשר לנסיבותיו האישיות של הנאשם. כאשר המתחם חייב לשקף את עיקרון ההלימה, קרי הלימה לחומרת מעשיו של הנאשם וכן לשקף את מידת הפגיעה בערך החברתי המוגן.

במסגרת טיעוניה הפנתה המאשימה לדנ"פ שבס 1397/03 (להלן: "עניין שבס") ולערכים החברתיים המנויים בו והם, אמון הציבור ועובדי הציבור, טוהר המידות של עובדי הציבור ותקינות פעולת המנהל. כן ציינה המאשימה כי בית המשפט העליון ציין מפורשות כי די בפגיעה מהותית באחד מערכים הללו על מנת להקים את העבירה של הפרת אמונים וציינה כי

בענייננו פגע הנאשם בשלושתם.

בהמשך טיעוניה ביקשה המאשימה לפרט רשימה של קרטיונים שרק הם משמשים לקביעת מתחם העונש וכאלה שאינם לוקחים בחשבון את נסיבותיו האישיות של הנאשם.

לגישת המאשימה, בענייננו, הפגיעה באמון הציבור וטוהר המידות של עובדי הציבור היא בדרגה החמורה ביותר במיוחד כשלנגד עיני תושבי צפת עומד ראש העיר שלהם, הנאשם מס' 1, אשר מנצל את כוחו בניגוד לחוק ומאשר לעצמו ולחברו כל אשר עולה על רוחו, תוך מתן היתרי בניה מפליגים בחריגותם ואף מפיק יתרונות כלכליים מהפרויקט אשר דאג להקמתו ואשר שמש כגלגל הצלה לחברתו המשפחתית.

המאשימה הוסיפה כי פגיעה בערכים אלה על ידי מעשים דוגמת מעשיהם של הנאשמים, גורמים לחוסר אמון בשלטון המקומי והציבורי, לשבירת כלים חריפה של העירייה מול האזרח המכריז על ראש עירו כמושחת ומוצא בזאת הצדקה לא לשלם מיסים כמו גם להתחמק מחובות אזרחיות בסיסיות, המאשימה הוסיפה כי לא בכדי אין אימון כיום בשלטון המקומי, במיוחד בצפת מקום בו הפגיעה באמון הציבור, בתקינות השלטון היתה אנושה.

בשל כך סבורה המאשימה כי על מנת לשקף נכונה את הפגיעה בערך החברתי המוגן יש צורך בענישה הולמת ומרתיעה.

בהמשך טיעוניה ביקשה המאשימה להוסיף כי הפרמטר השני לקביעת המתחם, הוא ניצול לרעה בכוח ובמעמד תוך שהדגישה כי אי אפשר להגזים בהתקיימותו של פרמטר זה במקרה שלנו שכן הנאשם מס' 1, שהינו חלק ממשפחת המאירי המפוארת המזוהה כל כך עם העיר צפת בעלת שורשים, בעלת קרקעות ונכסים, היה לראש עיר אשר במשך תקופה עשה בעיר כבשלו, נתן אישורים כרצונו תוך הפעלת מהנדס העיר, במילתו ולחצו הקים מרכז קליטה שלישי לטובתו שלו עצמו ושל חברו הנאשם מס' 2 תוך ניצול מובהק של כוחו ומעמדו.

המאשימה הפנתה לפרמטר נוסף בקביעת המתחם שהינו היקף העבירה, כאשר בענייננו המדובר לגישה בהיקף עצום, של בניית עשרות יחידות דיור, זכיה של שותפו במכרז השווה מיליוני שקלים, לצד החייאת חברה משפחתית מדשדשת, וכן תשלום משכורות לכל העובדים על פני תקופה ממושכת, תשלום מיסים, אגרות חשבוניות ועוד.

פרמטר נוסף אליו הפנתה המאשימה הינו חלקו היחסי של הנאשם מס' 1 בביצוע העבירה וצינה כי לנאשם חלק עיקרי בנזק הקרדינלי שנגרם לאמון הציבור.

המאשימה הוסיפה ודיברה על פרמטר נוסף שהינו התכנון בו הודה הנאשם, שבמסגרתו רקמו הנאשמים ביניהם את התוכנית המשותפת במשך תקופה לא קצרה, תוך דאגה שנאשם מס' 1 יתמנה לתפקיד מפתח.

במסגרת טיעוניה ביקשה עוד המאשימה להפנות למדיניות הענישה הנהוגה ולחומרה הרבה שבעבירות הפרת אמונים במיוחד כאשר החשיבות שבהגנה על ערכים אלה מתעצמת נוכח גילויים של שחיתות ציבורית במסדרונות השלטון, כאשר דרך הפעולה כנגד תופעה זו היא רק באמצעות העברת מסר ברור של מאבק נחרץ על קיומו של מערך ציבורי ראוי דרך של ענישה מרתיעה.

במסגרת טיעוניה במישור זה הפנתה המאשימה לאסופת פסקי דין מטעמה ובתוך כך טענה כי המאבק בשחיתות הציבורית גרר קריאה ברורה של בית המשפט העליון המחייב מדיניות ענישה קשה ובלתי מתפשרת בעבירות של הפרת אמונים ובמיוחד כאלה שיש בהן פן כלכלי, ומשכך ביקשה מבית המשפט להוסיף את קולו למגמה החד משמעית הזו, ולהמשיך את המדיניות הנהוגת וליישמה במקרה זה בשל החומרה של המקרה ובכך למנוע תוצאה שתוביל לפיחות במעמדה של עבירת

המרמה והפרת אמונים ואי השגת ההרתעה הנדרשת.

בקביעת מתחם העונש ההולם סברה המאשימה כי על סמך הפרמטרים הרלוונטיים לקביעת המתחם, נסיבות ביצוע העבירה, מספר העבירות בהן הורשע, היקף המעשים, היותו ראש המערכת ותוך השוואה לפסיקה שניתנה לאחרונה בעניינו של ראש עיריית בת ים לשעבר, בת"פ 2906-10-13 מדינת ישראל נגד לחיאני ואחרים (30/9/2014) ועפ"ג 34767-11-14 מדינת ישראל נגד לחיאני (27/4/2015) ו 3292/15 לחיאני נגד מדינת ישראל (17/11/2015) (להלן: "**לחיאני**"), המתחם הנכון לנאשם מס' 1 נע בין 12 חודשים ל- 24 חודשי מאסר בפועל. בנוסף ביקשה לצד המאסר בפועל, להטיל על הנאשם, מאסר מותנה וקנס משמעותי כנהוג בעבירות כלכליות שאמור להוות השלמה לעונש המאסר וליתן ביטוי לחומרה היתרה הגלומה בה, וכן ליתן מענה לאופי הכלכלי של העבירה שבוצעה ולעובדה כי צמחו לנאשמים טובות הנאה כספיות משמעותיות.

באשר לקביעת מקומו של הנאשם מס' 1 בתוך המתחם שיקבע, ציינה המאשימה כי אין היא מתעלמת מדברי עדי האופי על מיזמיו ומפעליו של הנאשם מס' 1 עם זאת, לגישתה הטענה שמתייחסת לתרומתו של הנאשם לחברה היא במידה רבה כ"חרב פיפיות" כאשר יש קושי רב לאזן מצד אחד בין מעמדו כראש עיר שזכה לאמון הציבור ופעל רבות למענם, כפי הנטען, ובין העובדה כי הוא עומד למשפט פלילי בשל עבירות חמורות של שחיתות ציבורית שביצע בדיוק באותו מעמד במשך תקופה ארוכה, תוך העשרת כיסו, מצד שני.

המאשימה הוסיפה וטענה כי התפיסה שאומרת לשים על כפות מאזניים, את מעשיו הטובים כמכהה במשהו על מידת העונש שאמור לקבל, הינה טענה אבסורדית, במיוחד נוכח העובדה כי המדובר בראש עיר אשר השתמש באותו מנגנון גם לטוב וגם לשחיתות. המאשימה הוסיפה כי לגישתה, התפיסה אמורה להיות הפוכה, כזאת שכל עובד ציבור, במיוחד הבכירים בהם, צריכים להיות נקיים משחיתות, ולאלה שהם בעלי מעמד של נגיעה בשחיתות, ישאו בעונש מרתיע. המאשימה מדגישה את הצורך בהטלת ענישה לשם הרתעת היחיד והרבים.

עוד ביקשה המאשימה להדגיש כי גם חלוף הזמן לא הכהה את הפגיעה בערך החברתי, שכן אנשי צפת כולם יודעים את אשר ארע, זוכרים את מה שקרה וממתינים למוצא פיו של בית המשפט. המאשימה ביקשה במישור זה להדגיש כי המדובר בתיק מורכב ביותר, בו נחקרו עשרות רבות, אם לא למעלה מכך, של מעורבים, וכן שורה ארוכה של פרשות שחלקן לא נכלל בכתב האישום, כאשר חומר החקירה הכיל עשרות ארגזים, ולשם כך התקיימו שימועים, ומשכך, במקרים מסוג זה של נבחר ציבור, רשויות האכיפה בודקות עצמן שוב ושוב בחקירה, בעיבוד החומר, בכתב אישום לרבות בבדיקת הטענות שעולות בשימוע והכל כדי לא לפגוע בחשודים ובציבור עצמו. לאור כך, לטענתה, משך הזמן שעבר מביצוע העבירות ועד היום הוא תולדה של אופי העבירות, היקף הפרשיות שנחקרו, החומרים שהתקבלו וההליכים שנוהלו בבית המשפט. כאשר ברור שגם גרסאותיהם של הנאשמים במשטרה וודאי לא תרמו לזירוז ההליכים ולבירור התמונה הראייתית האמיתית.

המאשימה התייחסה בטיעונה גם לפגיעה בנאשם ובמשפחתו מעצם ההעמדה לדין וההרשעה. המאשימה הפנתה בטיעונה אף לעברו הפלילי של הנאשם.

המאשימה טענה גם שאמנם נמחקה עבירת השוחד מכתב האישום אך החומרה של המעשה היא פונקציה לא רק של הוראות החיקוק שבה הורשע הנאשם אלא בעיקר בעובדות שבהם הודה הנאשם. בעניין זה מפנה המאשימה לקביעת בית המשפט המחוזי בערעור בפרשת לחיאני.

בטיעונה לעונש לעניין הנאשם מס' 2, ציינה המאשימה כי קיבל במרמה את תמיכתו, המלצתו ולחצו של הנאשם מס' 1, ראש העיר, לפרוויקט, מבלי שהעניין האישי נחשף, כאשר ללא תמיכה חריגה זו, הפרוויקט ככל הנראה לא היה מאושר.

המאשימה הוסיפה כי באישום השני הוא ניסה לקבל הקלות בכל מה שקשור לתקשורת מול גורמי הסוכנות האמונים על הקמת והפעלת מרכז הקליטה וזאת באמצעות מתן הנאה לבעלי תפקידים.

לעניין קביעת מתחם העונש, בכל הקשור לאישום הראשון, ציינה המאשימה כי היא כבר הרחיבה ופירטה על החיבור הפלילי בין שני הנאשמים, השחיתות המשותפת והרווחים להם זכו, כאשר לעניות דעתה נאשם מס' 2 בשל כך שאינו עובד ציבור דורג בסולם הפלילי נמוך יותר, ייוחסו לו פחות עבירות, והצפייה ממנו היא שונה מהצפייה לטוהר המידות של ראש עיר.

בקביעת מתחם העונש לעניין העבירה הראשונה, טענה המאשימה כי בכל הנוגע לאישום הראשון נע מתחם העונש ההולם בין 6 חודשי מאסר לבין שנת מאסר בפועל כאשר לגישתה, כלל הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות, כמו גם עברו הפלילי הכבד והצורך בהתרת הרבים פועלות ברובן שלא לטובתו ובשל כך סברה כי יש למקם את עונשו בחלקו העליון של המתחם ההולם.

באשר לאישום השני, טענה המאשימה כי בדומה לאישום הראשון נע המתחם בין 6 חודשי מאסר לשנת מאסר בפועל ומאותם ששיקולים סברה כי יש למקם את עונש בחלקו העליון של המתחם.

לסיכום טיעוניה ביקשה המאשימה להדגיש כי שני הנאשמים עושים יד אחת, כאשר נאשם מס' 1 מתייחס לרכושה של העיר כאל רכושו שלו. עוד הוסיפה המדינה כי אחד מסמלי השחיתות המובהקים זה שבעל עמדת מפתח פועל לטובת בעל הון בממשל ועל כן, ביקשה לגזור עונשים ההולמים את התופעה שנחשפה בפרשה זו.

טיעוני בא כוח הנאשם מס' 1 לעונש

בפתח טיעונו לעונש ביקש בא כוח הנאשם מס' 1 להפנות להסדר הטיעון הראשון שנערך בתיק זה במסגרתו הודה הנאשם והורשע בעבירת שוחד שמבחינת ההיררכיה העונשית והפגיעה המוסרית והחברתית הינה חמורה בהרבה מעבירת המרמה והפרת האימונים, ובית המשפט, לאחר ניתוח כלל הנימוקים הטיל על הנאשם מס' 1 בסופו של דבר, 6 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות. בא כוח הנאשם מס' 1 טען כי לגישתו יש לראות את האופן בו הגיע בית המשפט דאז לתוצאה העונשית כסוג של הנחייה במיוחד נוכח הכלל לפיו בתי המשפט אינם מדברים בשני קולות.

במאמר מוסגר, ולהשלמת התמונה יש לציין כי בתיק זה הודו הנאשמים תחילה בפני כבוד השופטת כרמלה רוטפלד ביום 5/3/2008 במסגרת הסדר טיעון וניתן בעניינם גזר דין. שני הצדדים לא השלימו עם גזר הדין והגישו ערעורים לבית המשפט המחוזי. ביום 30/12/2008 ביטל בית המשפט המחוזי את פסק הדין והתיק הוחזר לבית משפט זה לשמיעה מחדש.

בא כוח הנאשם הפנה עוד לחלוף הזמן מאז ביצוע העבירות, ולעובדה כי הנאשם מס' 1 כיום אינו האדם שהיה בעת שבוצעו העבירות, והוא התבגר שנים רבות.

עוד הפנה בא כוח הנאשם לעובדה שהנאשם חי מזה 15 שנה לפחות תחת האימה של הליך תלוי ועומד, אימה שלגישתו מכונה עינוי הדין, בתוך כך הוסיף כי קיימים פסקי דין מהם עולה כי הטלת עונש מאסר לאחר חלוף שנים רבות פוגע רבות בתחושת היסוד של צדק, ומשאין לעונש שום משמעות, לאחר חלוף השנים, אין להעניש בעונש משמעותי.

בהקשר לנזק הנטען על ידי המאשימה, שנגרם לתושבי העיר צפת שלטענתה יושבים וממתינים לעונש שיוטל טען בא כוח הנאשם מס' 1 כי המדובר בדברים בעלמא, במיוחד לאור העובדה כי לא נגרם לתושבים או לעיר בפועל שום נזק אם כי, טובה לעיר וטובה לקהילת עולי אתיופיה שמצאו להם מקום בעיר צפת, לאחר שערים רבות באזור סירבו לקבל אותם

כתושבים. בא כוח הנאשם מס' 1 ביקש להוסיף בהקשר זה כי אותו מרכז קליטה לא רק שהוא קיים עד היום, הוא התרחב, וראשי עיר שכיחנו לאחר הנאשם הוסיפו ובנו אותו, כאשר עולים השתכנו בו בזמנו של הנאשם ועולים אחרים החליפו אותם, כך שהמרכז קיים ומתפקד, והוא מהווה ציון לשבח לעיר צפת ולא מעמסה.

בא כוח הנאשם ביקש להוסיף עוד כי שגתה המאשימה עת טענה כי אין הבדל בעובדות כתב האישום בין שוחד ובין קבלת דבר במרמה, כפי שהדבר עולה מפסק הדין בעניינו של לחיאני אולם אין להחיל מסקנה זו על עניינו של הנאשם. הסניגור הוסיף וציין כי אין חולק שהנאשם הודה בכך שיש עבירה של הפרת אמונים וזיקה פרטית במובן הזה שפעולת הנאשם להקמת מרכז קליטה הביאה במידה מסוימת, רבה או פחות, עזרה לחברה שהנאשם היה קשור אליה, ושהועברה לאחיו, אלא שלמרבה הצער בתקופה ההיא אחיו נקלע לבעיות קשות ביותר, לאחר שחלה במחלה קשה ובשל כך נוצר המצב המתואר בכתב האישום, לפיו למעשה, החברה נוהלה על ידי הנאשם, עם זאת, ביקש לחדד כי כל אשר עשתה החברה שלנאשם זיקה פרטית אליה, היה לספק מבני עץ, לנאשם מס' 2, אשר זכה במרכז מול הסוכנות והקים את מרכז הקליטה כשלגישתו אין חולק שזכייתו של הנאשם מס' 2 במרכז לא היתה קשורה לנאשם מס' 1.

בקביעת מתחם העונש ההולם בעניינו של הנאשם מס' 1 ביקש בא כוחו להפנות לפסק הדין בעניין לחיאני, מהעת האחרונה, העוסק בראש עיר, שמעשיו חמורים בהרבה מונים מזה של הנאשם מס' 1 ושבת המשפט קבע בעניינו טווח ענישה, של 5 עד 18 חודשי מאסר והטיל עליו עונש 8 חודשי מאסר, והוסיף כי בהיקש מעניינו של לחיאני, ובהתחשב בחומרה המוסרית של מעשי לחיאני לעומת הקלות במעשי הנאשם, סבור הוא כי טווח הענישה הראוי בעניינו נע בין מאסר על תנאי ובין 6 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות.

בא כוח הנאשם מס' 1 הפנה לאסופת פסקי דין מטעמו בהם הורשעו נאשמים בעבירות שוחד, בעבירות מרמה והפרת אמונים, וכן בעבירות של קבלת דבר במרמה, ולעונשים שהוטלו ושבדאי לא מתקרבים לעונש אותו מבקשת המאשימה בטווח הענישה אליו טענה.

בקביעת העונש הראוי של הנאשם מס' 1 בתוך מתחם הענישה שיקבע ביקש בא כוח הנאשם מס' 1 להדגיש את התנהגותו החיובית של הנאשם ותרומתו לחברה לעובדה כי הוא חי תמיד במסגרת החוק, כפי שזה נשמע מפיהם של עדי האופי, וכן לעובדה כי הנאשם הקדיש את חייו לחברה ולקהילה בה הוא חי, וביקש בהתחשב בחלוק הזמן הרב שעבר, לקבוע את עונשו של הנאשם ברף הנמוך של מתחם הענישה.

הנאשם מס' 1 בדבריו לעונש ביקש למסור כי הוא בחר בקרירה הפוליטית במטרה לעזור לעיר מתוך אמונה שיש לו את היכולות והכישורים לעשות זאת והוסיף כי מרגעיו הראשונים בעירייה כולם ראו, ורואים עד היום, את החריצות שלו, את ישרו, ואת הנמרצות שלו לפעול לטובת העיר. הנאשם מס' 1 הוסיף כי בסופו של דבר מרכז הקליטה הוקם בתמיכתו, אולם לא היה לו חלק בקביעת דברים הקשורים למרכז הקליטה ורק הסוכנות היהודית היא זו שקבעה את הדברים בפועל. בהקשר להיתר הבניה שניתן ציין כי היתר הבניה, הגיע אליו חתום, והסביר יש מסלול ירוק ויש מסלול לועדה, והוא לא קבע זאת, והדגיש כי חתימתו היא השניה בסדר.

לסיכום ביקש הנאשם מס' 1 לציין כי ניהול התיק עלה לו בדמו, בשעות הרבות בהן בילה במסדרונות בית המשפט ובמשרדי עורכי הדין וכן בכיסו לאחר שהוציא מכיסו הפרטי פי שלוש מהמשכורות אותן קיבל מהעירייה.

טיעוני בא כוח הנאשם מס' 2 לעונש

בא כוח הנאשם מס' 2 ביקש בפתח טיעוניו לאמץ את טיעוני בא כוח הנאשם מס' 1 גם לעניינו של הנאשם מס' 2. כן ביקש

להפנות לזמן הרב שחלף מאז ביצוע העבירות, וכן לעינוי הדין שנגרם לו ולמשפחתו ב-15 השנים האחרונות, ובעיקר בימים בהם היה במעצר בגין החקירה נשוא התיק, וכן לדברים שפורסמו בכלי התקשורת, בטלוויזיה ובעיתונות, ואשר הסבו לו ולבני משפחתו נזק רב ועוגמת נפש רבה.

באשר למעשים שבהם הודה הנאשם בכתב האישום המתוקן, ביקש בא כוח הנאשם מס' 2 להדגיש כי בתקופה הרלוונטית היה הנאשם מס' 2 בעליה ומנהלה של חברת בניה ובתקופה בה הגיעו ארצה עולים רבים מאתיופיה השתתף במכרז של מרכז הקליטה וזכה בקרקע, עניינו הופנה על ידי מרכז הקליטה לסוכנות היהודית על מנת שהשטח יבחן ויותאם לקליטת אותם עולים חדשים שהגיעו. בא כוח הנאשם מס' 2 הוסיף שלביצוע, לתיאום והכנת השטח לקליטתם של העולים היה שותף גם הנאשם מס' 1 כראש עיר, ועל מנת לקדם את העיר לטובת תושביה ולטובת העולים שערים אחרות סירבו לקלוט אותם, ולאחר משא ומתן, שכלל את בדיקת השטח על ידי אנשי הסוכנות ומרכז הקליטה, נחתם הסכם שהוקצב בזמן לחוץ ודחוק להשלמת הבניה, ומשכך על מנת לזרז את הבניה ולעמוד בלוח הזמנים בהסכם, קיבלה החברה מהועדה לתכנון ובניה שני היתרי בניה, לכאורה מהירים, כאשר בפועל ההליך ארך כשנתיים.

באשר לדברים שיוחסו לו באישום השני ציין בא כוח הנאשם מס' 2 כי הוא הודה במעשים שביצע אך ורק מטוב לב והכנסת אורחים.

לעניין מתחם הענישה, טען בא כוח הנאשם כי הוא לא מצא סימוכין ותימוכין למתחם אליו הפנתה המאשימה, וביקש להפנות להליך הקודם בו הוטל על הנאשם עונש של חודשיים עבודות שירות.

הנאשם מס' 2 בדבריו לעונש ביקש לציין כי המדובר בפרויקט בניה גדול עבור הסוכנות היהודית וכי לשם בנייתו לא היה צריך את העירייה לקבלת היתרים, שכן עניינו נידון במסלול הירוק, ודווקא מינוי הנאשם מס' 1 כראש עיר הביא לעיכוב של שנתיים בקבלת היתרים וגרם לכך שהוא ישא בקנסות של הסוכנות היהודית.

לגבי האישומים המיוחסים לו והקשורים לחגית ומילנר ביקש הנאשם מס' 2 להדגיש כי הוא אירח את מילנר וסייע לחגית כלכלית מטוב לב.

לסיכום ביקש הנאשם 2 מבית המשפט להסתפק בסבלו עד היום כעונש.

עדי אופי

הנאשם מס' 1 הגיש מספר מכתבי ותעודות הוקרה מגופים ובעלי תפקידים ציבוריים וכן העיד מטעמו מספר עדי אופי, מר משה מדר אשר שימש כגזבר ומנכ"ל עיריית צפת, מר עדי אלדר ראש העיר כרמיאל, מר יצחק יעקוב זוכמן שהיה בעבר סמנכ"ל תשתיות במשרד התחבורה ומנכ"ל חברת נת"ע וכן מר יגאל טרובולסי, הצדדים ביקשו גם לראות בעדות מר ברק (בריק) יצחק, ששימש כיועץ אסטרטגי של קרן רש"י, מר יצחק בלונדר, לשעבר מנהל מחוז הצפון של הסוכנות היהודית, ומר דוד נבו, לשעבר המדען הראשי של משרד החינוך ואשר שימש בתקופה הרלוונטית לאישומים יו"ר וועדת ההיגוי לתכנון אסטרטגי של מערכת החינוך בצפת, שעדותם ניתנה בפני כבוד השופטת כרמלה רוטפלד בעת שהתיק התנהל בפניה, כאילו העידו בפני. כל עדי האופי העידו פה אחד על יושרו והגינותו של הנאשם מס' 1 ועל אופיו החרוץ אשר בלט ביוזמה שלו, במקוריות שלו וברצון שלו לקדם את העיר לרבות מאמציו בפועל לקידום ענייני העיר והפרויקטים אשר יזם, שחלקם אף הופסקו עם עזיבת התפקיד.

דין והכרעה

בסעיף 40 ג' (א) לחוק העונשין נקבע כי מתחם העונש ההולם את מעשי העבירות שביצע הנאשם, יקבע בהתאם לעיקרון המנחה הקבוע בסעיף 40 ב' לחוק, תוך התחשבות בחומרת העבירה קרי הערך החברתי שנפגע מביצוע העבירות, ומידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירות.

לצורך קביעת העונש הראוי לנאשמים, בית המשפט נדרש לבחינת הנסיבות אשר אינן קשורות בביצוע העבירות ובכלל זה נתוני העושים ונסיבותיהם האישיות.

חומרת העבירות - הערך החברתי שנפגע ומידת הפגיעה בו

עבירת המרמה והפרת האמונים, לצד קבלת דבר במרמה וכן עבירת הזיקה הפרטית המבוצעים על ידי אנשי ציבור וכן עבירה של קבלה וניסיון לקבל דבר במרמה בהקשר לפרויקט ציבורי, מאת אנשי ציבור, טומנות בחובן פגיעה בערכים מוגנים של אמון הציבור בעובדי הציבור וכן בטוהר המידות של עובדי הציבור ובתקינות פעולת המינהל בכלל ובנבחרי הציבור בפרט.

בעניין זה יפים הדברים שנאמרו בדנ"פ 1397/03 מדינת ישראל נגד שבס (30/11/2004) (להלן: "שבס"), בזה הלשון:

" מהם הערכים המוגנים על ידי האיסור הפלילי על הפרת אמונים? כחוט השני עוברת בפסיקתו של בית המשפט העליון התפיסה כי האיסור הפלילי על הפרת אמונים בא לשמור על שלושה ערכים מוגנים. הערך הראשון הינו אמון הציבור בעובדי הציבור. הערך השני הינו טוהר המידות של פקידי הציבור. הערך השלישי הינו אינטרס הציבור, עליו מופקד עובד הציבור"

עינינו רואות כי מערך הערכים המוגן בעבירות אלה בא כדי להבטיח את פעילותם של עובדי הציבור אך ורק לטובת הציבור, כך שבמסגרת מילוי תפקידם יפעלו ביושר, בשוויון, בהגינות וענייניות תוך מניעת מצבים של ניגוד עניינים ופעולה משיקולים זרים או אישיים וזאת לשם שמירה על אמון הציבור בשירות הציבורי, ושמירה על הלכידות והיציבות בחברה.

עבירות מתחום המרמה והפרת האמונים כמו גם זיקה פרטית המבוצעות על ידי עובדי הציבור ובפרט על ידי ראש עיר, פוגעות באמון הציבור ברשות המייצגת אותו, שאותה הוא בחר, ופוגעת באימון ההדדי שהינו תנאי הכרחי לשמירת המסגרת החברתית. אזרח, תושב עיר, סומך על כך כי במסדרונות השלטון מהלכים אנשים המשרתים אותו ואת עירו בניקיון כפיים והגינות, תוך שהם מקבלים החלטות המשרתות את אינטרס הכלל ללא ניגוד עניינים או הפקת אינטרס אישי.

בעניין זה ראיתי להפנות לדברים שאמר כב' השופט זמיר בעש"מ 4411/99 מדינת ישראל נגד אשר אלקלעי (פד"י נ"ג (5) עמ' 302) שם קבע כי:

"הציבור זכאי לכך שעובדי המדינה שפועלים מטעמו ולמענו יהיו אנשים אמינים והגונים. אמון הציבור בשירות המדינה ושיתוף הפעולה בין הציבור לבין השירות, תלויים בכך."

יפים גם הדברים שנאמרו בע"פ 5083/08 בניזרי נ' מ"י (24.06.2009):

"... הפגיעה בציבור אינה מוגבלת לפגיעה כלכלית או חומרית, אלא גם פגיעה מופשטת, תדמיתית, אסטרטגית או ערכית - פגיעה באינטרס ציבורי, או בערך בעל אופי ציבורי, די בכל אחד מאלה כדי לבסס פגיעה באמון הציבור " (פיסקה 54,

עמוד 56).

כן יפים דברי כבוד השופט ג'ובראן בפרשת "רשות המיסים" בע"פ 1044/12 סער נ' מדינת ישראל (10.12.2012) (להלן: "עניין סער") (פסקה 27, עמ' 12):

"קיימת חומרה רבה בעבירת הפרת אמונים מצד עובד ציבור בשל החשיבות של הערכים המוגנים העומדים בבסיס העבירה. החשיבות שבהגנה על ערכים אלה מתעצמת נוכח גילויים גוברים והולכים של שחיתות ציבורית במסדרונות השלטון. המאבק על אלה יכול להיעשות באמצעות העברת מסר ברור של מאבק נחרץ לקיומו של מערך ציבורי ראוי ולכן יש צורך בענישה מרתיעה."

אין צורך להכביר מילים בדבר הערך החברתי שנפגע כתוצאה ממעשיהם של הנאשמים. חומרת מעשיהם באישום הראשון מדברת בעד עצמה. בין הנאשמים, נרקמה, עוד במחצית השנייה של שנות התשעים, יוזמה להקמת פרויקט בניה גדול של מרכז הקליטה לעולים, בשטח אדמה אשר נרכש על ידי נאשם מס' 2 בסמוך לעיר צפת ובתוך כך הוסכם כי מלאכת הבניה תבוצע על ידי חברה חדשה שהקים הנאשם מס' 1 והעביר את הניהול בה לאחיו, אשר בהמשך, ניצל את מעמדו ותפקידו כראש עיר, ומבלי לחשוף את עניינו האישי, נתן את תמיכתו המלאה ופעל במלוא מרצו להקמת הפרויקט פרי תכנונו של הנאשם מס' 2, הפעיל לחץ על גורמי הממשל והסוכנות הרלוונטיים, שלח לבקשת הנאשם מס' 2 מכתבים לגורמי ממשל בהם ממליץ על הקמת הפרויקט, הגיע לשטח, טיפל בבקשות להיתרים בעצמו, נתן היתרי בניה לפרויקט בניגוד לחוק, בהיעדרה של תוכנית מפורטת וללא אישור לשימוש חורג בקרקע אף בידעו כי חלק מהמבנים יוקמו בחריגה מקו בניין, והכל מבלי שיחשוף את הרווח העצום שיצמח לו אישית בחברה החדשה שהוקמה, ושכפועל נהלה על ידו ממשדרו בעירייה והיה בעליה, למעשה.

הנאשם מס' 1 פעל לקידום פרויקט מרכז הקליטה לעולים, שלא מתוך טובתה של העיר ולא מתוך טובת העולים עצמם אלא מחמת האינטרס האישי ותו לא. במעשיו כאמור הפר אמונים עת פעל בניגוד עניינים משמעותי בין האינטרסים עליהם הוא מופקד בתור סגן ראש העיר ולאחר מכן כראש עיר, לבין האינטרסים הכספיים האישיים שלו, המדובר בניגוד עניינים מובהק תוך שימוש בסמכות שיש בצידה זיקה פרטית וזאת פגיעה בכל שלושת הערכים המוגנים.

גם במעשיו של הנאשם מס' 2 המיוחסות לו באישום מס' 2 מתגלית חומרה רבה. הנאשם מס' 2, על מנת לזכות תחילה בחוזה מול הסוכנות, ולאחר מכן ליהנות מגישה סלחנית והקלות של ממש בביצוע הפרויקט, הזמין את מילנר וחגית לביקורים בצפון, ממין מכיסו את שהותם המלאה או החלקית בבית מלון בעיר צפת, אירח אותם בביתו וכן הזמין את חגית וחברתה למסעדות, העניק לחגית סכום של 10,000 ₪ ללא כוונה לקבלו בחזרה ואף העניק לה מתנות כשהוא מנסה בכך לקבל במרמה טובות הנאה בקשר לפרויקט.

גם עבירת הניסיון וקבלת דבר במרמה וכן הזיקה הפרטית פוגעות בערכים מוגנים דומים לאלו שנימנו לעיל.

כפי שנפסק לא אחת, הערכים החברתיים עליהם באה עבירת קבלת דבר במרמה, היא להגן על חופש ההחלטה, הרצון, הבחירה והפעולה של זה המרומה, אשר נשללו ממנו כתוצאה ממעשי המרמה, וזאת בהתקיים קשר סיבתי בין הפגיעה כאמור לבין קבלת הדבר שהתקבל במרמה. לשם בחינת מידת הפגיעה בערכים אלו, על בית המשפט לבחון אם המרומה היה עשוי לפעול אחרת מכפי שפעל אילו היו נפרשות בפניו כל העובדות לאשורן.

במקרה בו עסקינו, אין ספק ולא יכולה להיות מחלוקת בדבר העובדה שמדובר במסכת מעשים מורכבת, סבוכה, שנעשתה על ידי מי משני הנאשמים אשר תכננו את מעשיהם, לפני למעלה מעשור, בקפידה ובתחכום תוך סגירת חברה ופתיחת חדשה תחתיה, אך למראית עין, והצגת מצג כוזב לפיו הבעלות בחברה הועברה, במטרה ברורה לבצע את הפרויקט ולזכות בסכומי עתק. ואם לא די בכך הנאשמים יחדיו עשו כל ביכולתם כדי לקדם יחדיו את הפרויקט, דבר המלמד על נכונותם ורצונם של הנאשמים לקבל דבר במרמה, ומדגישים ביתר שאת את הפגיעה בערכים המוגנים.

בע"פ 8573/96 **מרקדו נ' מדינת ישראל**, ניתן ביום 18.12.97, בפסקה 76, קבע בית המשפט מהו מרכז הכובד של הפגיעה בעבירה של קבלת דבר במרמה, בזה הלשון:

".....אף אם לא נגרם נזק חומרי למרומה, כתוצאה מקבלת הרווחים, אין בכך בלבד כדי לשלול את תחולת העבירה.... 'שכן האינטרס החברתי עליו באה עבירת המירמה להגן הוא חופש הרצון, חופש הפעולה וחופש הבחירה של המרומה'."

בענייננו, אין להקיש מהעובדות שנטענו בכתב האישום כי לא נגרם נזק חומרי למרומים, שהם הסוכנות היהודית וקבלנים פוטנציאליים שיכלו לזכות בפרויקט של הסוכנות היהודית לבניית מרכז הקליטה וכן קבלנים נוספים שיכלו לספק את המבנים מעץ אותם סיפקה חברת שקד שבפועל היתה בבעלותו ובניהולו של הנאשם מס' 1. הנזק החומרי שנגרם הינו חופש הרצון הנקי משיקולים זרים או אישיים של מי ממקבלי ההחלטות בסוכנות היהודית וכן ההפסד הפוטנציאלי לכל אחד ואחד מקבלנים פוטנציאליים אלה שזכותם נגזלה לאור מעשה המרמה של שני הנאשמים יחדיו.

העבירות שביצעו הנאשמים חמורות, היה בהן כדי לפגוע בעקרון השוויון, שהוא עקרון יסוד בשטתינו המשפטית, אשר בא להבטיח, כי רשויות המנהל, לרבות הסוכנות היהודית, תפעלנה באופן הוגן ושוויוני, תוך מתן הזדמנות שווה לפונים אליהן להתקשר עמן בחוזים ובכך לזכות בכספים ציבוריים, ללא משוא פנים כשלנגד עיניהם עומדים אך ורק התועלת הכלכלית, החברתית והציבורית.

מדיניות הענישה

כפי שצינתי לעיל חומרת מעשיהם של הנאשמים מדברת בעד עצמה, הנאשמים תכננו את מעשיהם בקפידה ובמרץ כשמטרתם היתה אחידה, שהנאשם מס' 2 יזכה במכרז והחברה שבפועל היתה בבעלותו המוסוות של הנאשם מס' 1 תבצע את הבניה בפועל.

מעשיהם אלה של שני הנאשמים יחדיו, אף אם הנאשם מס' 2 אינו עובד ציבור, מביאים להשחתת המידות במינהל הציבורי, ולפגיעה בתדמיתם של עובדי הציבור, לפגיעה באמון הציבור, וגורמים נזק למנגנון השירות הציבורי. בשל כך יש להשית עליהם ענישה מרתיעה.

האינטרס הציבורי קורא להילחם בתופעה זו תוך נקיטת מדיניות ענישה ראויה, הולמת מרתיעה המבטאת את חשיבות הערך של טוהר המידות בקרב אנשים הממלאים תפקידים ציבוריים, חומרת מעשיהם, את היקפם, את הרווח העצום לו זכו הנאשמים ואת הנזק שנגרם לאמון תושבי העיר צפת וכן שיכלול אלמנט הרתעתי אשר יהא בו כדי לשלוח מסר הרתעתי לפיו, כל מי ששם לו למטרה לפגוע באמון הציבור הבוחר יענש. וזאת בכדי למנוע הישנותם של מעשים מעין אלה הפוגעים בציבור הבוחרים התמים.

אין ספק כי המסר שאמור לצאת מביהמ"ש בענישה חייב להיות חד וברור, לפיו ביהמ"ש בכל מצב יגנה מעשי הפרת אמונים וקבלת דבר במרמה של נבחר ציבור וחבריהם, יהיו הנסיבות אשר יהיו.

סקירת מדיניות הענישה הנהוגה בעבירת **המרמה והפרת האימונים** בהן הורשע הנאשם מס' 1 ועבירת **הקבלת דבר במרמה** בהן הורשעו שני הנאשמים באישום הראשון, וכן עבירת **הניסיון לקבל דבר במרמה** בה הורשע הנאשם מס' 2 באישום השני מלמדת על טווח ענישה רחב התלוי לרוב בנסיבות ביצוע העבירות, תדירות ביצוען, מספר המקרים המיוחסים בכתב האישום וכן בנסיבות הספציפיות של מבצעי העבירה.

רע"פ 4732/09 **יפה אלון נ' מ"י** (10/6/2009) הנאשמת, מנהלת בית ספר אשר העסיקה את בעלה כקבלן בבית הספר הורשעה בביצוע עבירות של מרמה והפרת אמונים ונדונה **לארבעה חודשי מאסר בדרך של עבודות שירות**.

ע"פ 1044/12 **יגאל סער נ' מדינת ישראל** (10.12.2012) הנאשם, ששימש כמנהל בית המכס והמע"מ בירושלים, הורשע לאחר ניהול הוכחות בשלוש עבירות של מרמה והפרת אמונים, ונדון ל-5 **חודשי מאסר ורכיבי ענישה נלווים**.

ת"פ (מחוזי מרכז) 6366-07-09 **מדינת ישראל נ' בוברוב** (27/3/2011) הנאשם, ששימש כפקיד שומה תל-אביב, הורשע בארבע עבירות של מרמה והפרת אמונים, ונדון, תוך שבית המשפט מאמץ את הסדר הטיעון שהוצג בעניינו, לעונש של 6 **חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות ומאסר על תנאי**.

בת"פ 36834-09-11 **מדינת ישראל נ' הרשקוביץ** (16/5/2012) הורשע הנאשם על-פי הודאתו בחמש עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, ובמרמה והפרת אמונים, לאחר שבמסגרת תפקידו כבוחן הצעות שהוגשו למכרזי מועצה אזורית מרחבים, לקביעת ההצעה הזולה ביותר אשר היתה זוכה, גרם המשיב יחד עם ראש המועצה שכיהן באותה תקופה, לכך שקבלן מסוים יזכה במרבית עבודות הבניה, וזאת על-ידי שינוי הצעתו שהוגשה במסמכים שהגיש למכרזים השונים, והפיכתה להצעה זולה מההצעות המתחרות, ולעיתים במקרים בהם הסתבר שהצעתו היתה זולה, ועל-מנת להגדיל את רווחיו, פעל הנאשם יחד עם ראש המועצה לשינוי ההצעה על דרך הוספה למחיר המקורי וייקור ההצעה, תוך הקפדה שזו תיוותר לאחר השינוי ההצעה הזולה, תוך מקסום רווחיו של הקבלן. בית המשפט, גזר על הנאשם 6 **חודשי מאסר** לצד מאסר על תנאי וקנס בגובהה של 10,000 ₪. ערעור שהוגש על ידי הנאשם נדחה.

ע"פ 9168/02 - **ביטון נ' מ"י** (14/1/2003) שימש המערער כמנהל מחלקת הפיקוח במנהל לתכנון, הנדסה ותחבורה בעיריית ירושלים, הורשע בשתי עבירות של מרמה והפרת אמונים ונדון **לשמונה חודשי מאסר בפועל** ומאסר על-תנאי.

בע"פ 1066/12 - **חדיר נ' מ"י** (7/5/2012) הורשעה המערערת, אשר עבדה כפקידת תביעות ושכר במדור תשלומים של יחידת הסמך לעובדים זרים במשרד התמ"ת, בעבירות של קבלת דבר במרמה, הפרת אמונים ותיווך לשוחד ונדונה **לשמונה חודשי מאסר בפועל**.

בת"פ 2906-10-13, **עניין לחיאני**, גזר בית משפט השלום על שלמה לחיאני אשר הורשע בביצוע 3 עבירות של הפרת אמונים 6 חודשי מאסר בפועל, לריצוי בדרך של עבודות שירות; 6 חודשי מאסר על תנאי וקנס. בית משפט המחוזי קיבל את ערעור המדינה והחמיר את עונשו של הנאשם **לשמונה חודשי מאסר בפועל**. בית המשפט העליון דחה את ערעורו של לחיאני.

בת.פ. 13264-09-08 **מדינת ישראל נ' עבד יזבק** [11/3/09] עסקין בנאשם, שהורשע, על פי הודאתו, בעבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות והתחזות לעורך דין. הנאשם הנ"ל הגיע לביתו של פנסינור מבוגר, והציג עצמו במרמה כעורך דין וכן הציג בפני המתלון מצג שווא, לפיו ביכולתו לסייע לו לקבל דירה מחברת "עמידר" ודרש מהמתלון לשם כך לשלם לו סכומי כסף שונים. בית המשפט גזר על הנאשם 12 חודשי מאסר בפועל ועונשים נלווים.

ע"פ 2144/11 **יעקב (ג'קי) מצא נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (20.6.2011) - הנאשם, שכיהן כראש רשות המיסים, עמוד 13

הורשע על בסיס הודאתו, על סף סיום פרשת התביעה ולאחר שנוהלו כ-28 ישיבות הוכחות ונשמעו כ-50 עדים, בחמש עבירות של מרמה והפרת אמונים ועבירה אחת של סיוע לשוחד, באותה פרשה שכונתה "פרשת רשות המיסים". בית המשפט המחוזי גזר עליו **12 חודשי מאסר ורכיבי ענישה נלווים**. בית המשפט העליון דחה את ערעור הנאשם.

בע"פ 5810/13 **אילה לוי נ' מדינת ישראל** (22.12.13) דובר במערערת שהורשעה על פי הודאתה בעבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, ניסיון לקבלת דבר במרמה ומרמה והפרת אמונים. המערערת עבדה במוסד לביטוח לאומי. במהלך שנת 2011 היא הזינה למחשב המל"ל נתונים כוזבים לגבי ידיד שלה, בעקבותם הועבר לחשבוננו סכום של כ-960,000 ₪, מתוכם קבלה סך של 139,000 ₪ אשר הוחזרו. בית משפט המחוזי דן אותה **לשנת מאסר בפועל** ולשנתיים מאסר על תנאי לתקופה של שלוש שנים, ובית המשפט העליון דחה את ערעורה על העונש.

ע"פ (ת"א) 71363/05 - **סילברמן נ' מ"י** (27/3/2007) הנאשם שירת כשומר ביחידה לחקירת פשעים בין לאומיים והורשע בעבירה של מרמה והפרת אמונים ושיבוש מהלכי חקירה ונדון ל-**18 חודשי מאסר ומאסר על-תנאי**.

נסיבות הקשורות בביצוע העבירה

כקבוע בסעיף 40 ט'לחוק במסגרת בחינת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה על בית המשפט ליתן את הדעת לשיקולים רבים לרבות התכנון שקדם לביצוע העבירה, היקף התכנון, הנזק שהיה צפוי להיגרם, חלקו היחסי של כל נאשם בביצוע העבירה ומידת ההשפעה ההדדית ביניהם, ניצול מעמד או כוח לרעה וכן לסיבות שהביאו את הנאשמים לבצע את העבירה. נסיבות אלו נלמדות מעובדות כתב האישום בהם הודו הנאשמים וכן מטיעוניהם.

אין להקל ראש בנסיבות הקשורות בביצוע העבירות המיוחסות לנאשמים כשלחומרה ולפסול הטבוע והנודע ככלל לעבירות המרמה והפרת האימונים והזיקה הפרטית המיוחסות לנאשם מס' 1 וכן לעבירת קבלת הדבר במרמה המיוחסת לשני הנאשמים יחדיו והניסיון המיוחס לנאשם מס' 2 מתווספות במקרה הנוכחי, העובדה כי המדובר בשני נאשמים, אשר חברו יחדיו והיו מעורבים, יחדיו במעשי העבירה שתוכננו בקפידה, תוך ניצול מעמדו של הנאשם מס' 1 כראש עיר.

מעובדות כתב האישום בהם הודו שני הנאשמים עולה תמונה ברורה של תכנון שקדם לביצוע העבירות. גם היקף התכנון שאפיין את העבירות המיוחסות, מוסיף פן של חומרה לנסיבות ביצוע העבירה. הנאשמים, ומראש, הכינו תשתית משמעותית על מנת להצליח בביצוע העבירות, בין בביסוס מעמדו של הנאשם מס' 1 כראש עיר וניצול מעמדו זה למתן תמיכתו המלאה להקמת פרויקט מרכז הקליטה על ידי הפעלת לחצים על גורמי ממשל שונים במסווה של המלצה ובין באמצעות התדפקותו של הנאשם מס' 2 על דלתות הסוכנות היהודית בניסיון לבחור ב"הר כנען" כאתר מתאים להוצאת פרויקט מרכז הקליטה אל הפועל. ואם לא די בכך, הנאשם מס' 1 אף סגר חברת בניה בבעלותו ופתח חדשה תחתיה, על מנת שזו האחרונה תוכל לבצע את הבניה מבלי שענייניו האישיים יחשפו, וכן פעל במרץ למתן היתרי בניה אף שאלה היו בניגוד לחוק.

קריאה מדוקדקת של שורות שני האישומים המיוחסים בכתב האישום, זה לצד זה, אינה מותירה ולו בדל של ספק כי שני הנאשמים פעלו במקביל וביחד, להוצאת הפרויקט אל הפועל, כל אחד לפי חלקו, כוחו ומעמדו, לרבות ניצול קשריו, תוך תכנון מקיף יומיומי ומתמשך.

משך ביצוע העבירות, ביצוען במסגרת תפקידו של הנאשם מס' 1 כראש עיר, ניצול יחסי האמון המיוחדים בינו לבין תושבי העיר וקבלנים אחרים, שיתכן ורצו אף הם ליטול חלק בביצוע הפרויקט, שימוש בפלטפורמה של מוסדות העיריה למתן היתרים מזורזים, תוך פגיעה בניהולה התקין של העיריה ולבסוף ההיקפים הכספיים הגדולים שבהם עסקין, מלמדים על תאוות בצע, ומוסיפים נופך של חומרה לנסיבות ביצוע העבירות.

השילוב בין העבירות, וביצוען יחדיו, במקביל אגב מרמה והפרת אמונים מצד לא אחר מאשר ראש עיר, תוך הסתרת המניעים והעניינים האישיים מוסיפים, אף הם, לא מעט חומרה לתמונת התנהלותם והתנהגותם החמורה של הנאשמים.

גם בחינת הנזק הפוטנציאלי והנזק הקונקרטי כתוצאה ממעשיהם של שני הנאשמים יחדיו הינו רחב היקף. שני הנאשמים שלשלו, לכיסם רווחים אישיים לא מבוטלים שיכול והיו מנת חלקם של אחרים, קבלנים או חברות בניה, שחפצו אף הם בביצוע הפרויקט, אך ידם לא היתה משגת קשרים חברתיים דוגמת ציון סבן, או שבדרכם עמדו שני הנאשמים אשר תכננו את הפרויקט מבעוד מועד תוך שדאגו לכך כי הפרויקט יבוצע אך ורק על ידם.

ניתן לחשוב על נפגעים נוספים ונזקים נוספים, אך דומה כי די באלה על מנת לקבוע שהנזקים ממעשי הנאשמים היו רבים ונרחבים.

סעיף 40ט(א)(11) רישא לחוק העונשין מאפשר לשקול בקביעת מתחם העונש ההולם, את הניצול לרעה של מעמדו של נאשם העומד לדין. בענייננו, הנאשם מס' 1 ניצל את מעמדו לרעה ותפקידו כראש עיר, ומבלי לחשוף את ענייניו האישיים, נתן את תמיכתו המלאה לפרויקט ופעל במלוא מרצו להוצאת הפרויקט אל הפועל תוך שהפעיל לחץ על גורמי הממשל והסוכנות הרלוונטיים, שלח מכתבים לגורמי ממשל בהם ממליץ על הקמת הפרויקט, הגיע לשטח, טיפל בבקשות להיתרים בעצמו, נתן היתרי בניה לפרויקט בניגוד לחוק, והכל מבלי שיחשוף את הרווח העצום שיצמח לו אישית בחברה החדשה שהוקמה תחת החברה הישנה שהיתה בבעלותו, ושכפועל נהלה על ידו ממשדו בעירייה והיה בעליה, למעשה.

במעשיו אלה יש לומר כי הוא פעל לקידום פרויקט מרכז הקליטה לעולים, שלא מתוך טובתה של העיר ולא מתוך טובת העולים עצמם אלא מחמת האינטרסים האישיים תוך הפרה בוטה של חובתו לשמור אמונים ולא לפעול בניגוד עניינים בין האינטרסים עליהם הוא מופקד בתור ראש העיר, לבין אינטרסים כספיים ורווחים אישיים. עצם ניצול המעמד כאמור, מצדיק מתן משקל מוגבר לחומרה בקביעת מתחם העונש ההולם בענייננו.

אין בידי לקבל את טענת בא כוח הנאשמים, כי הפרויקט הטיב עם העיר צפת ויש להעניק לכך משקל לעניין העונש, שכן אין המטרה מקדשת את האמצעים. דרכם של הנאשמים אשר הפרו איסור פלילי חמור ופעלו למען כיסם הפרטי בלבד אינה יכולה להוות גורם מקל. נהפוך הוא, הדרך מלמדת כי יש להחמיר עם הנאשמים אשר פעלו תוך ניגוד עניינים מובהק למענם בלבד.

חומרה יתרה יש לראות גם בעובדה, בה הודו שני הנאשמים באישום הראשון, לפיה עת החלה חברת שקד בבניית יחידות הדיור, שילם הנאשם מס' 2 את כל הוצאות חברת שקד לרבות חשבונות, שכירות של מבנה החברה, טיפולים בכלי רכב, הוצאות דלק, מיסים ושכרם של כל עובדי החברה. אין להתעלם מהחומרה הגלומה שבמעשים, ועל אף שעבירת קבלת השוחד ומתן השוחד שיוחסה לנאשם מס' 1 ולנאשם מס' 2 בהתאמה, בכתב האישום המקורי נמחקה והוסרה מכתב האישום המתוקן, יש עדין מקום לומר כי המעשים, בהם הודו, גובלים בחומרתם במעשי שוחד, דבר המחייב קביעת יחס הולם בין חומרת המעשים והעונש שיוטל עליהם בגין מעשים אלה.

בעניין זה ראיתי להפנות לדברים שנאמרו עפ"י ג (ת"א) 22556-06-10 וולוך נ' מדינת ישראל (20.06.11):

"החומרה היא פונקציה לא רק של הוראת החיקוק שמדובר בה, אלא בעיקר של העובדות שבהן הודה המערער"

לפני סיום פרק זה יש להעיר, כי אומנם העבירות באישום מס' 2 בוצעו כחלק מנסיונותיו של הנאשם מס' 2 לזכות עמוד 15

בפרוייקט המוזכר באישום הראשון ולאחר מכן בכדי לזכות בגישה סלחנית והקלות של ממש בביצוע אותו פרויקט, כאשר מעשיו אלה היוו מעין הכנת שטח להצלחת המיזמם המשותף, עם זאת מצאתי כי קביעת אך מתחם עונש אחד לשני האישומים, יגרום לבליעתו של האישום השני באישום הראשון מבלי שיזכה להתייחסות הראויה ולעונש הראוי, על כן מצאתי לראות בשני האישומים כשני אירועים נפרדים.

בהינתן מקבץ שיקולים אלה מצאתי איפוא כי מתחמי הענישה המשוקללים ההולמים בענייננו הינם כדלקמן:

בגין האישום המיוחס לנאשם מס' 1 יעמוד הרף התחתון של המתחם על מאסר קצר לתקופה שניתן לרצותה בדרך של עבודות שירות, ואילו הרף העליון יעמוד על 18 חודשי מאסר.

בגין האישום המיוחס לנאשם מס' 2 באישום הראשון יעמוד הרף התחתון של המתחם על מאסר קצר לתקופה שניתן לרצותה בדרך של עבודות שירות, ואילו הרף העליון יעמוד על 12 חודשי מאסר.

בגין האישום המיוחס לנאשם מס' 2 באישום השני יעמוד הרף התחתון של המתחם על מאסר קצר לתקופה שניתן לרצותה בדרך של עבודות שירות, ואילו הרף העליון יעמוד על 9 חודשי מאסר.

העונש הראוי- נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה

כקבוע בסעיף 40 יא' לחוק, בגזירת העונש המתאים לנאשם יש מקום להתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה ושיש בהם כדי להשפיע על גזר דינו, במסגרת זו בית המשפט יתן את דעתו לפגיעה של העונש בנאשם, לרבות בשל גילו; לפגיעה של העונש במשפחתו; לנזקים שנגרמו לנאשם מביצוע העבירות ומהרשעתו; למידת נטילת האחריות של הנאשם על מעשיו, וחזרתו למוטב או מאמציו לחזור למוטב; התנהגותו החיובית של הנאשם ותרומתו לחברה; לחלוף הזמן מעת ביצוע העבירה ועברו הפלילי של הנאשם או העדרו. נסיבות אלו נלמדות מטיעוני הצדדים וכן מעדי אופי שהעידו לטובת הנאשמים.

הנאשם מס' 1

בטיעוניו לעונש ביקש בא כוח הנאשם מס' 1 להדגיש את התנהגותו החיובית של הנאשם מס' 1 ותרומתו לחברה לעובדה כי הוא חי תמיד במסגרת החוק, כפי שזה נשמע מפייהם של עדי האופי, וכן לעובדה כי הנאשם הקדיש את חייו לחברה ולקהילה בה הוא חי, וביקש בהתחשב בחלוף הזמן הרב שעבר, לקבוע את עונשו של הנאשם ברף הנמוך של מתחם הענישה.

כן ביקש בא כוח הנאשם מס' 1 להתחשב בגזר הדין הקודם שניתן בעניינו של הנאשם מס' 1 במסגרתו הטיל בית המשפט על הנאשם מס' 1 אשר הורשע בזמנו בעבירת שוחד, החמורה יותר, עונש של 6 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות.

אין לקבל את טענת הסנגור בעניין זה ואין לגזר הדין שניתן במסגרת פסק הדין הראשון כל השפעה לעניין העונש שיוטל בתיק זה ולו מהסיבה ששני הנאשמים ערערו על פסק הדין והחלטת השופט רוטפלד לא להתיר להם לחזור בהם מהודייתם ואילו המדינה ערערה על קולת העונש שנגזר על הנאשם מס' 1, ובית המשפט המחוזי כאמור התיר לשני הנאשמים לחזור מהודייה, ביטל את פסק הדין ולא דן בערעור המדינה כך שאין לומר כי המדינה השלימה עם גזר הדין ואין להסיק מהעונש שהוטל שם דבר וחצי דבר.

מלאכת קביעת העונש ההולם, מלאכה קשה וסבוכה היא, ביתר שאת נוכח חומרתן של העבירות מצד אחד אך מאידך נוכח

העובדה שמדובר בענישת אדם, שבשלב מסוים בחייו אכן תרם לחברה הישראלית. בעניינו המדובר בנאשם כבן 60, וכפי שהעיד על עצמו בפניו, הוא בחר בקרירה הפוליטית במטרה לעזור לעיר מתוך אמונה שיש לו את היכולת והכישורים לעשות כן, והוסיף כי מרגעיו הראשונים בעירייה החריצות שלו, הנמרצות שלו לפעול לטובת העיר כמו גם יושרו היו ברורים לכל, אלא שמשפט זה עלה לו בדמו ועמוק בכיסו.

שמעתי את דבריו של הנאשם מס' 1 בנוגע לתרומתו לעיר צפת כמו גם דבריהם של עדי האופי בנוגע ליושרו, הגינותו, חריצותו, רצונו לקדם את העיר ועל הפרויקטים שהוקמו בתקופת כהונתו, אך דומני כי ביצוע עבירה של מרמה והפרת אמונים אינה יכולה לדור בכפיפות עם מי שמעיד על עצמו כישר, וביתר שאת עת המדובר בראש עיר המבצע עבירה חמורה כאמור.

אין להתעלם מהנזק העצום שגרם הנאשם במעשיו הן לעיר צפת ותושביה והן לכלל אזרחי המדינה ועל אף שלא ניתן להצביע מפורשות על נזקים כלכליים שנגרמו לעיר, די בנזק הערכי שנגרם, הן בשל הפגיעה הרבה בערכים המוגנים בשירות הציבורי ובכרסום העמוק באמון תושבי צפת בזה שהופקד על ידם לשרת את הכלל והן בשל הרווחים האישיים העצומים שזקפה החברה אשר בסופו של יום גלשו לכיסו האישי של הנאשם מס' 1, שלא כדין, עם יציאת הפרויקט אל הפועל.

בעניין זה ראיתי להפנות לדברים שנאמרו בת"פ (י-ם) 426/09 **מדינת ישראל נ' אהוד אולמרט** (24.09.12) בזה הלשון:

"טול מהמנהל הציבורי את אמון הציבור, את טוהר המידות של עובדיו או את היכולת להבטיח את תקינות החלטות הרשויות הציבוריות, ונטלת את עצם ההצדקה לשיטת הממשל הדמוקרטית ואת התוקף המוסרי של החלטות נושאי התפקידים בה."

בהקשר זה אוסיף ואומר כי על אף כל התכונות החיוביות שמנו חבריו עדי האופי, בדבריהם איני מטיל דופי, אין להתעלם מכך שבמסגרת מעשיו כשל הנאשם מס' 1 כשל ערכי שאינו הולם את מעמדו הרם כראש עיר, ועל אף תכונות החריצות שלו והנמרצות, שבשלב מסוים אף שימשו לצורך קידום וביצוע הפרויקט מושא העבירות, יהיה עליו בבוא יום גזר הדין לשאת במחיר מעידתו.

אין ספק בעיני שהנאשם מס' 1 כבר שילם מחיר אישי וחברתי כבד בעקבות פרשה זו, אין גם ספק בעיני כי גזר דין זה והעונש שבו יוסיף ויפגע קשות בנאשם ובני ביתו, עם זאת אין לנאשם מס' 1 במישור זה, אלא להלין על עצמו. ובמקביל אין כמובן לשכוח כי כתוצאה מביצוע מעשי העבירה שלשל הנאשם מס' 1 לכיסו רווחים לא מבוטלים מהחברה שבנתה את הפרויקט, רווחים אשר ללא ספק הטיבו את מצבו הכלכלי שלו ושל בני ביתו.

בבואי לגזור את עונשו של הנאשם מס' 1 בתוך המתחם חיפשתי בדבריו מילים המעידות על כי הוא הפנים את תוצאות מעשיו והפגיעה של ממש שהסב בעקרונות היסוד של החברה הישראלית, אך לצערי לא מצאתי. הנאשם מס' 1 לא הביע באף שלב חרטה על מעשיו ואף לא הצביע על כל כשל בהתנהגותו והתנהלותו הפליליות, המכוונת והמתמשכת. נהפוך הוא, הנאשם מס' 1 בדבריו לעונש ביקש דווקא להדגיש כי בסופו של יום מרכז הקליטה הוקם בתמיכתו, דבר המעיד כאלף עדים כי עד היום לא הפנים את חומרת מעשיו.

גם גיליון הרשעותיו הקודמות של הנאשם מס' 1 אינו מטיב את מצבו, עיון בו אינו מלמד על נאשם שזוהי מעידתו היחידה בפלילים. אומנם אין ללמוד מעברו על עבירות במדרג גבוה של חומרה אך די בהם כדי ללמד על אדם שאינו רואה פסול

בביצוען של איסורים פליליים.

הנאשם מס' 2

גם קביעת עונשו ההולם של נאשם מס' 2 הינה מלאכה קשה וסבוכה, ביתר שאת נוכח חומרתן של העבירות והעובדה כי במעשיו הוא חבר לנאשם מס' 1 ויחדיו ביצעו עבירה קשה הפוגעת בערכים כה מוגנים.

אין ספק בעיני שגם הנאשם מס' 2 שילם מחיר אישי וחברתי כבד בעקבות פרשה זו, אין גם ספק בעיני כי גם בעניינו גזר דין זה והעונש שבו יוסיף ויפגע בנאשם ובני ביתו, עם זאת אין לו במישור זה, אלא להלין על עצמו.

בבואי לגזור את עונשו של הנאשם מס' 2 בתוך המתחם חיפשתי גם בדבריו הוא מילים המעידות על כי הפנים את תוצאות מעשיו והפגיעה של ממש שהסב בעקרונות היסוד של החברה הישראלית, אך לצערי לא מצאתי. בדומה לנאשם מס' 1, הנאשם מס' 2 לא הביע באף שלב חרטה על מעשיו ואף לא הצביע על כל כשל בהתנהגותו והתנהלותו. נהפוך הוא, הנאשם מס' 2 בדבריו לעונש ביקש דווקא להדגיש כי לא היה דופי במעשיו המיוחסים באישום מס' 2 וכי מעשיו נבעו מטיב לבו ותו לא.

גם בקשר למעשים המיוחסים לו באישום הראשון, ניסה הנאשם להרחיק את עצמו ככל היותר מכל קשר עם הנאשם מס' 1 בציינו כי דווקא בחירתו של הנאשם מס' 1 כראש עיר הביאה לעיכוב בקבלת היתרים ומנגד טען כי הוא לא היה צריך את העיריה לשם הוצאת היתרים.

דבריו אלה של הנאשם מס' 2 מעידים כי בדומה לנאשם מס' 1 גם הוא לא הפנים את חומרת מעשיו.

גם גיליון הרשעותיו הקודמות של הנאשם מס' 2 אינו מטיב את מצבו, עיון בו מלמד על נאשם אשר לאורך חייו ביצע עבירות במגוון רחב של תחומים, חלקם בעלי מדרג חומרה גבוה וחלקם במדרג נמוך יותר.

לנאשם 31 הרשעות קודמות, בגין אי הגשת דו"ח במועד ואי תשלום מס בזמן, מסירת ידיעות כוזבות ושימוש במרמה או בתחבולה, שימוש במסמך מזויף, זיוף כוונה לקבל דבר, ניסיון לקבל דבר במרמה, שיבוש מהלכי משפט, תקיפת שוטר בעת מילוי תפקידו, איומים, העלבת עובד ציבור, תקיפה הגורמת חבלה של ממש, אי התייצבות לחקירה לאחר דרישה, משיכת שיק ללא כיסוי, אי מילוי חובת שרות בטחון, הכשלת עיקול, משחקים אסורים, היזק לרכוש במזיד, התנהגות העלולה להפר שלום הציבור, קבלת רכוש גנוב שהושג בפשע, העלמת נכסים מעוקלים, ארגון, עריכת משחקים, הגרלות והימורים, קטטה במקום ציבורי והחזקת כלי ירייה ללא רישון.

אין גם להתעלם מהנזק שגרם הנאשם במעשיו, ועל אף שלא ניתן להצביע מפורשות על נזקים כלכליים שנגרמו, די בנזק הערכי שנגרם, הן בשל הפגיעה הרבה בערכים המוגנים והן בשל הרווחים האישיים העצומים שזקף לכיסו עם יציאת הפרויקט אל הפועל.

רגע לפני סיום, יצוין כי ער אני לגזר דינו של ציון סבן, נאשם מס' 3 בכתב האישום המקורי, שהורשע בגין עבירה של מתן שוחד ודינו נגזר למאסר על תנאי וקנס, עם זאת אין לגזור גזירה שווה לעניינו של הנאשם מס' 2.

תהום פעורה בין חלקו של הנאשם מס' 2 כמי שיזם, הוציא מכיסו כספים רבים, הזמין, אירח, ולבסוף זכה בפרויקט חלומותיו ושלשל לכיסו רווחים לא מבוטלים לבין אחרון החיילים, ציון סבן, שכל חטאו בכך שהיה שלוחו וסייע לו להתדפק על דלתות הסוכנות במסע השכנועים לבחור בנאשם מס' 2 כמבצע הפרויקט.

חלוף הזמן

אמנם כתב האישום הוגש מספר שנים לאחר ביצוע העבירות כפי שיפורט בהרחבה בהמשך אולם אין לומר בנסיבות כאן כי המדובר בשיהוי ניכר. עבירות מרמה והפרת אימונים בהם מעורבים אנשי ציבור כדוגמת העבירות כאן הינן עבירות הקשות לגילוי, קשות לחקירה והוכחה, ומרובות פרטים ועדים. המדובר בחקירה רחבת היקף בצורה יוצאת מגדר הרגיל כך שרק לבית המשפט הוגשו במסגרת שמיעת הראיות עשרות ארגזים המכילים חומר רחב היקף. אין ספק שחומר זה מצריך ניתוח ועיבוד בטרם תגבש המדינה עמדה בתיק ומשכך אין לומר כי המדינה הגישה את כתב האישום תוך שיהוי ניכר.

כדי להבהיר את שאלת חלוף הזמן עד תום אעמוד בקצרה על השתלשלות העניינים בתיק זה, העובדות מושא כתב האישום המתוקן בהם הודו הנאשמים התרחשו בין השנים 1999 ו-2002, כתב האישום הוגש בפברואר 2007 ובחודש מרץ 2008 הודו הנאשמים בפני כבוד השופטת כרמלה רוטפלד, אך לאחר מכן חזרו בהם מהודיה. כבוד השופטת כרמלה רוטפלד דחתה את בקשתם והם הורשעו ונגזר דינם. שני הצדדים, הן המאשימה והן ההגנה, הגישו ערעור לבית המשפט המחוזי, פסק הדין בוטל ביום 30/12/2008 והתיק הוחזר לבית משפט השלום לשמיעה מחדש ונשמעו בפני חלק ניכר מהעדים.

השתלשלות העניינים מלמדת כי הדרך שבה בחרה ההגנה להתנהל בתיק זה, ראשית בפני המותב הראשון ולאחר מכן בפני מותב זה, היא זו שהאריכה עד מאד את משך חיי ההליך. הנאשמים גם ניהלו את משפטם בפני כמעט עד תום, נשמעה כל פרשת התביעה, נשמעה עדותו של הנאשם מס' 1 וארבעה עדי הגנה מטעמו, אך בין לבין, ישיבות הוכחות רבות בוטלו כתוצאה מבקשות דחיה שהוגשו בעיקר על ידי בא כוח הנאשם מס' 1 בשל סיבות שונות, ובסופו של יום, בטרם עלה לדוכן העדים נאשם מס' 2 הגיעו הצדדים להבנות, ובמסגרת הסדר טיעון הודו ביום 11/2/2015 בעובדות כתב האישום המתוקן עליהם נותנים הם כעת את הדין.

כאן המקום להבהיר כי לא נעלמה מעיני זכותם של הנאשמים לנהל את משפטם, אלא שכאשר הדבר מוביל להתארכות ההליכים, הן בשל החזרה מההודיה והחזרת התיק לשמיעה מחדש והן בשל כל בקשות הדחייה שהוגשו מטעם הצדדים, בעיקר בא כוח הנאשם מס' 1, אין להם לנאשמים אלא להלין על עצמם, ואל להם כיום לבקש התחשבות בשל חלוף הזמן.

למעלה מן הצורך ולסיכום פן זה אומר כי אף שהזמן שחלף מאז ביצוע העבירות ועד גזירת הדין הוא ארוך מאוד, הרי שעדיין אין לומר כי הוא ארוך במידה יוצאת דופן לתיקים הללו, ובמיוחד כשחלק ניכר מחלוף הזמן צריך להיזקק לאופן ניהול התיק על ידי הנאשמים. משכך, אין מקום לתת משקל רב לנושא זה, בפרט לא לאותם עיכובים שמקורם בהתנהלות הנאשמים, כמפורט לעיל. יחד עם זאת שיקול זה ילקח בחשבון במידה הראויה.

הרתעת הרבים:

המאשימה הדגישה בטיעוניה את הצורך בהטלת ענישה לשם הרתעת הרבים.

בסעיף 40 לחוק העונשין קבע המחוקק כי ניתן להתחשב בשיקול הרתעת הרבים בעת גזירת עונשו של הנאשם במסגרת מתחם הענישה שנקבע במידה ויש "סיכוי של ממש שהחמרה בעונשו של הנאשם תביא להרתעת הרבים".

ברע"פ לחיאני קבע בית המשפט העליון מפי המשנה לנשיאה כב' השופט רובינשטיין כי יש להשתמש בשיקול זה בעבירות של שחיתות ציבורית:

"...במקרים של עבירות שחיתות ציבורית, אין מנוס משימוש באשר קבע המחוקק בסעיף

40 לחוק העונשין, כי ניתן להתחשב בשיקול הרתעת הרבים בעת קביעת עונשו של הנאשם, במסגרת מתחם הענישה שנקבע. להרתעת הרבים חשיבות מוגברת בעבירות מן הסוג הנדון בענייננו, שלא אחת הן קשות לגילוי, ואשר השפעתן על סדרי השלטון ואמון הציבור בו מכרעת. על הפגיעה למצוא ביטוי בעונש באופן שיכלול גם הרתעה לעתיד כלפי עובדי הציבור האחרים, כדי להבטיח כי אכן נעשה מירב המאמץ לשירות התופעה ולהגנה על הציבור."

בית משפט זה ילך בעקבות דברי בית המשפט העליון הנ"ל ויעניק משקל מסוים לשיקול של הרתעת הרבים בעת קביעת העונש הראוי של הנאשם מס' 1 בתוך המתחם על מנת שיועבר מסר ברור ומרתיע כלפי עובדי ציבור אחרים כדי להביא לשירות תופעת השחיתות הפוגעת קשות באמון הציבור. למסר זה חשיבות מכרעת נוכח השחיתות הציבורית הגוברת והולכת בשנים האחרונות.

סוף דבר

בטרם סיום, מן הראוי להזכיר את דבריו של כב' הנשיא ברק בפרשת שב"ס שציין:

"האיסור הפלילי על הפרת אמונים הוא מכשיר מרכזי למאבקה של החברה לשמירה על טוהר השירות והשורות, למניעת סטיות מהשורה, ולהבטחת אמון הציבור במשרתי הציבור. הסנקציה הפלילית נועדה להבטיח כי הנאמנות תישמר, וכי כוח השלטון לא יהפך לשלטון הכוח. רוצים אנו לקיים בישראל חברה מתקדמת, הבנויה על מינהל ציבורי תקין, על שלטון החוק, ועל יחסי אנוש המעוצבים על בסיס של יושר, הגינות וטוהר מידות. האיסור הפלילי על הפרת אמונים נועד להבטיח מטרות אלה."

לשם קיום אותה חברה מתוקנת, חברה שבה היושר, ההגינות וטוהר המידות הינם בראש מעינה יש להטיל ענישה מרתיעה על כל מי שפוגע באותם עקרונות.

אשר על כן, אני דן את הנאשמים לעונשים הבאים:

הנאשם מס' 1:

אני מטיל על הנאשם קנס בסך של 150,000 ₪ או 50 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב- 10 תשלומים שווים ורצופים. תשלום ראשון בעוד 3 חודשים. במידה ותשלום כלשהו לא ישולם במועדו, תעמוד יתרת הקנס כולו לפרעון מיידי. אני מטיל על הנאשם מאסר על תנאי של 10 חודשים למשך 3 שנים שלא יעבור על אחת מהעבירות בהן הורשע. אני מטיל על הנאשם מאסר בפועל של 8 חודשים.

הנאשם מס' 2:

אני מטיל על הנאשם קנס בסך של 150,000 ₪ או 50 ימי מאסר תמורתו. עמוד 20

הקנס ישולם ב- 10 תשלומים שווים ורצופים. תשלום ראשון בעוד 3 חודשים.
במידה ותשלום כלשהו לא ישולם במועדו, תעמוד יתרת הקנס כולו לפרעון מיידי.

אני מטיל על הנאשם מאסר על תנאי של 8 חודשים למשך 3 שנים שלא יעבור על אחת מהעבירות בהן הורשע.

אני מטיל על הנאשם מאסר בפועל של 5 חודשים אשר ירוצה בעבודות שירות בבית אבות משען נ. אפקה בת"א החל מיום 09/02/2016 בהתאם לתנאים שקבע הממונה בחוות דעתו.

הובהר לנאשם שעליו להתייצב בפני המפקח על עבודות שירות לצורך קליטה והצבה בתאריך תחילת העבודות שירות, קרי 09/02/2016 שעה 8.00, ביחידת עבודות שירות מחוז מרכז רמלה.

בהסכמת הצדדים, המדינה תפעל בהקדם לאסוף את כל המוצגים שהוגשו מבית המשפט ולהחזיקם במשמורת במשרדה.

זכות ערעור בבית המשפט המחוזי בנצרת תוך 45 יום.

ניתנה והודעה היום י' שבט תשע"ו, 20/01/2016 במעמד הנוכחים.

חנא סבאג , סגן נשיא

החלטה

לדחות את תחילת ריצוי עבודות השירות עד ליום 28.3.16.

המזכירות תשלח העתק החלטה זו לממונה על עבודות שירות.

ניתנה והודעה היום י' שבט תשע"ו, 20/01/2016 במעמד הנוכחים.

חנא סבאג , סגן נשיא

החלטה

אני מחליט לעכב את תחילת ריצוי המאסר עד לתאריך 14.3.16.

הנדון יתייצב למאסר בבית המעצר קישון באותו יום עד השעה 10:00, או על פי החלטת שב"ס, כשברשותו תעודת זהות או דרכון.

עמוד 21

על הנדון לתאם את הכניסה למאגר, כולל אפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שב"ס.

טלפונים: 08-9787336, 08-9787377

להבטחת התייצבותו של הנאשם לריצוי המאגר, הנני מורה כי הנאשם יחתום על ערבות עצמית על סך 50,000 ₪ עוד היום במזכירות בית המשפט.

כמו כן הנני מורה על הוצאת צו עיכוב יציאה מן הארץ כנגד הנאשם וזאת למשך 180 יום או עד לתחילת ריצוי מאסרו, הכל לפי המוקדם.

המזכירות תעביר העתק ההחלטה לשב"ס.

ניתנה והודעה היום י' שבט תשע"ו, 20/01/2016 במעמד הנוכחים.

חנא סבאג , סגן נשיא